

Kedves Velemi Megemlékezők!

A Hősök Napi Ünnap történetéről néhány gondolat.

Az elesett magyar hősök emlékezetét először az első világháború idején, 1917-ben iktatták törvénybe, Abele Ferenc vezérkari őrnagy kezdeményezésére. Abban az időben állt fel a Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság, melynek feladata a települések emlékmű-állítási programjának lebonyolítása volt. Az egyik legismertebb alkotás az összes elesett első világháborús katonára emlékeztető hősök emlékköve, melyet 1929-ben avattak fel a budapesti Hősök terén a Millenniumi emlékmű előtt.

A Hősök emlékűnnepét az 1924. évi XIV. törvénycikk rögzítette, mely kimondta, hogy „*minden esztendő május hónapjának utolsó vasárnapját a magyar nemzet mindenkor a hősi halottak emlékének szenteli*”. Ennek ellenére az ünnepet 1945-től, a kommunista időszakban nem tartották meg.

A rendszeráltás után újra lehetett ünnepelni az elesett magyar katonákat, majd a 2001-ben elfogadott LXIII. törvény a korábbi ünnep körét hivatalosan is kibővítette mindenkire, „*akik a vérüket ontották, életüket kockáztatták vagy áldozták Magyarorszáért*”.

És akkor lássuk, mi keresnivalójuk volt Magyarországnak, és a magyar katonáknak a világháborúban?

A Hősök Napján a két világháború kapcsán elesettekre gondolunk elsősorban. A két világháború katonái nem a nemzetért meghalt hősök voltak, hanem nagyhatalmak gonoszsága kapcsán elpusztított áldozatok! Nékünk magyaroknak sem érdekünk, sem közünk nem volt az osztrák császár trónörökös-fia meggyilkolásához, amiből kirobbant az első világháború, s melybe minket, magyar nemzetet beleugrasztottak és belekényszerítettek. S majd amikor ez az első világháború vesztesen zárult, akkor osztrákokat, németeket azzal büntették meg, hogy feldarabolták a magyar hont, kétharmadát lecsönkítva, annyira, hogy a megmaradt jelenlegi Magyarországot a határokön túl, – nemzetünk magyarul beszélő tagjai veszik körül. Világszerte egyedülálló, mélységesen szomorú jelenség. Ilyen méretű amputálást egy emberi test sem bírna ki. S ebben az áldozatok nem csak a harctéren meghalt katonáink, de azoknak szülei, hitvesei, gyermekei is, akik gyógyíthatatlan sebeket hordoztak, hordoznak.

Ugyanez volt a helyzetünk a második világháborúban, ahol egy megalomániás örült a magyar kormány és a kormányzó ellenállását megszállással s a német hadigépezettel összeroppantva belekényszerítette a magyar hadsereg egy részét a harmadik birodalomért történő háborúba. A tragédia bekövetkezett, 200 000 katonánk a Don kanyarban golyófogóként hullott el, az életben maradtak pedig hadifoglyok lettek. Ezt követően a szovjet egy fél évszázadra megszállt bennünket.

Nem honvédő háború volt számunkra sem az első, sem a második világháború. A nemzet fiai hősi magatartásuk közepette is áldozatok voltak, akikre fájó szívvel, megbecsüléssel, és tisztelettel kell hogy emlékezzünk.”

A több, mint 100 évvel ezelőtti döntésnek a mai napig érezzük hátrányos következményeit. A Felvidéken még nem törölték el a Benes féle megkülönböztető törvényt, és támadnak a kettős állampolgárság miatt is. Ukrajnában a kisebbségekre

hátrányos nyelvtörvényt fogadtak el nemrég. Romániában pedig mindig keresik a lehetőséget, hogy a magyarokba rughassanak. Most éppen az Úz-völgyi Magyar hősi temetőt gyalázzák meg és közben helyi magyar vezetőkkel szemben tesznek kényszerintézkedéseket. Aztán ha valaki megelegeli, és áttelepül Magyarországra, akkor itt primitív emberek lerománozzák.

Ejtsünk néhány szót a velemi hősookról is. Az I. világháborúban 11-en, a másodikban 15-en hunytak el. A mai lakosságszámot figyelembe véve ez a szám közelít a 10 %-hoz. A hősök közül egy családot külön is kiemelnék. A Jagodics családban 10 gyermek született 1914 és 1933 között. Közülük 9 érte meg a felnőttkort. A 7 fiúból 4-et vonultattak be és vittek a háborúba harcolni. Jagodics Feri bácsit (Sanyi és Vali édesapját) is vitték volna, de egy családból öt főt nem lehetett. Jagodics Ede, a legidősebb a fehérvári csatában halt hősi halált. Négy kisgyermeket hagyott maga után. A ma is élő legidősebb, Piroska akkor 6 éves volt. A legkisebb gyermeket, Palit egyszer láthatta édesapja. Édesanyjuk egyedül nevelte fel őket. István és József orosz hadifogságban éhezve és betegen haltak meg. Halálhíruket ismerősök hozták, de temetési helyük mindhármuknak a mai napig ismeretlen. Gyulának, a negyedik katonának sikerült csak élve hazatérni. Az akkor még élő szülők három gyermeküket gyászolták.

Megemlítenék még egy családi vonatkozású történetet. Apai nagyapám mindkét világháborúban részt vett. Az I. vh.-ban nagyon fiatalon az olasz frontra vitték. A II. vh-ban Bécsbe vonultatták be. Járt Németországban, Prágában és végül az orosz fronton kapott bombázáskor egy légnyomást, melynek következtében élete végéig nagyot hallott. Viszont leszerelték és élve tudott hazajönni. Így úszta meg, hogy neve a hősök emléktáblájára kerüljön.

Végezetül egy verssel fejezném be:

Sírok, hantok

Hősök, sírok, horpadt hantok;
Málló betonkeresztek,
Korhadat, porló fejfák,
Föld, melyet szentelt véretek.
Rajta szegett fejjel botladozok,
Mint szimpla, földi halandó...

Vajon mit adhatnék néktek?
Főhajtás, tisztelet, lobogó fáklya?
Mert szótáramban nincs rá szó,
Hogy rekviemet, dicshimnusz
Regéljek, hisz hazáért adtátok
Hősként, apai, s fiúi véretek.

**A JÓISTEN ÁLDÁSÁVAL,
BÉKE VÉLETEK!**

Köszönöm, hogy meghallgattak!